

OLAV NYGARD (1884-1924)

Olav Nygard står som bekreftelsen på Predikerens ord om at alt har sin tid. Utenom en ganske liten menighet hadde bare få mennesker noe forhold til lyrikken hans mens han levde og de første 30 årene etter hans død. I 1934 sørget riktignok Hulda Garborg for å få utgitt "Dikt i utval" til minne om 50-årsdagen for fødselen hans, men dette vakte ingen oppsikt. Men da "Dikt i samling" utkom i 1958, ble den utsolgt på forbausende kort tid, og et nytt opplag fulgte året etter. Også dette ble borte, og det var dermed solgt mange flere eksemplarer av Nygards dikt på disse to årene enn det var av de fire enkeltsamlingene til sammen. Selv sa han på slutten av livet: "Mi tid kjem nok". Og det gjorde den.

Olav Nygard var født i Modalen i Hordaland, men det er forbausende nok minimalt med naturskildringer i diktene hans. Det landskapet han skildrer, er et indre landskap, en natur av bilder og symboler. Allerede da den første samlingen utkom, hadde han fått føling med tuberkulosen, og han var forberedt på å få et kort liv. Dette skinner igjennom i nær sagt alt han skrev. Men selv om han forsøkte – og vel også til en viss grad greide – å se på jordelivet som et skyggeliv før det "egentlige" livet, var han redd for å dø og glad i livet. Disse motsetningene slet han med til han døde 40 år gammel.

Da første utgave av "Norske førsteutgaver" forelå, ble Nygards bøker betegnet som "middels sjeldne". I løpet av de siste 10 årene har de tatt steget opp i "sjeldne" og "meget sjeldne" med priser på 1000-2000 kroner for hver av de tre første. To av de tingene Nygardsringen utga, "Solrenning" og "Døyande gallar", er også uhyre sjeldne, den siste er omtrent aldri å se. Prisen vil bli deretter. Et av de 50 nummererte eksemplarene av "Valde kvæde" er omsatt for kr. 5500!

Viktige bøker om Olav Nygard er Johs. A. Dale: "Olav Nygard. Portrett", 1957, Trygve Greiff: "Olav Nygard. Dikter og mystiker", 1959, **Olav Nygard – liv og diktning. Nordica Bergensia, 1997**, Asbjørn Aarnes: "Poesien hos Olav Nygaard. Et dikteralbum", 2004 og **Eirik Vassenden: "Skapelsens problem. Lesninger i Olav Nygards lyrikk", 2007.**

OLAV NYGARDS FØRSTEUTGAVER:

- 1913: Flodmaal. Kristiania. Olaf Norlis Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1914: Runemaal. Bergen. Reidar: Gula Tidend.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1915: Kvæde. Bergen. Reidar: Gula Tidend.
Innbinding: Omslag, typografisk.
Kvæde er sjelden, av følgende grunn: Forlegger for *Kvæde* var forlaget og trykkeriet Gula Tidend i Bergen. *Kvæde* utkom i desember 1915. Bygningen og Gula Tidends lager gikk med i bybrannen i Bergen i januar 1916. Hele opplaget av *Kvæde* og det som var igjen av *Runemaal*, brant opp. De eksemplarene av *Kvæde* som finnes, er de få som ble solgt til jul i 1915.
- 1923: Ved vebande. Dikt. Oslo. Det norske Samlaget.
Innbinding: Omslag med vignett, signert M(ons) B(reidvik).

Etter Olav Nygards død er utgitt:

- 1928: Valde kvæde. Ved Olaf Hanssen. I millomhandel hjå Lunde & Co. Bjørgvin.
Innbinding: Omslag, typografisk.
A. Omslag, typografisk.
B. Marmorert sjirtingbind med vignett på fordekkelen.
C. Med samme dekor som B. kom en spesialutgave i 50 nummererte eksemplarer bundet i mykt helskinbind.

Olav Nygards oversettelser:

- 1920: Ellen Reumert: Stormofolket. Komédie i 1 vending. Umsett fraa dansk (av Olav Nygard). Voss. B. Styve's Forlag.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1923: Dikt av Robert Burns. Umsette fraa engelsk av Olav Nygard. Oslo. Det norske Samlaget.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1933: Gustaf Engström: Husvill for siste gong. Komédie i tri vendingar. På norsk ved Olav Nygard. Oslo. Noregs Boklag.
Innbinding: Omslag, typografisk, med usignert vignett.

Nygardsringens utgivelser:

- 1929-1935: Døyande Gallar. Bodstikka til Nygardsvener 1925-1935. Skriftstyrar: Conrad Clausen. Folio. 24 stensilerte nummer. 191 sider + felles tittelblad og innholdsfortegnelse.
- 1931: Runor rita minnet Olav Nygards. Bjørgvin. Bidragsytere er bl.a. Arne og Hulda Garborg, Anders Hovden, Olav Gullvaag og Tore Ørjasæter.
Innbinding: Omslag, typografisk.
- 1933: Solrenning. Manuskript og vignettar. Minnebok millom Nygardsvener. Prenta i 25 eksemplar. Av desse er 1-10 nummermerkte. Prentet kjem ikkje i bokhandelen.
Innbinding: Omslag, typografisk.
Et eksemplar i privat helskinnbind ble omsatt for 11 500,- + salær ved Cappelens auksjon 59, 2013.

Til minne om 50-årsdagen for Olav Nygards fødsel:

- 1934: Nygardstemna i Modalen. Sondag 1 juli 1934. Ettbladstrykk. Bergen.

Særtrykk og småskrifter knyttet til Olav Nygards liv og verk:

- 1924: Johs. Lavik: Olav Nygard. [Nekrolog]. Særtrykk av Norsk Aarbok. Bergen.
- 1933: Conrad Clausen: Olav Nygard og Petra Krøvel. Eit blad or norsk boksoga. Serprent or "Gneistar". Elverum.
- 1943: Ludvig Holmaas: Tuberkulose og lyrikk. Glytt frå Olav Nygards liv og dikting. Serprent av "Syn og Segn".
- 1948: Conrad Clausen: Olav Nygards ætt og ættarlagnad. Serprent av Årbok for Nord- og Midthordaland sogelag.
- 1954: Til minne om Olav Nygard 1884 – 1934 – 1954.
Talar ved ei høgtid tilskipa av Det norske Samlaget 10.februar 1954. Serprent av "Syn og Segn".